

SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ A GLOBÁLIS CSALÁDPAKTUMRÓL 2023. MÁJUS 30-ÁN DÉLELŐTT A SZENTSZÉK SAJTÓIRODÁJÁBÓL

Pierpaolo Donati beszéde

1. A globális családpaktum megokolása

A globális családpaktumot az a gondolat inspirálta, hogy ösztönözzük az *Amoris laetitia* apostoli buzdítás alkalmazását a katolikus vagy katolikus ihletésű egyetemeken végzett tanulmányok és kutatások során, az alábbiak révén:

- a) felderíteni a családdal foglalkozó tudományos központokban és intézetekben folyó kutatási tevékenységeket, hogy megismerjük a dolgok állását;
- b) tájékoztatást kapni az egyetemektől a folyamatban lévő témákról és kezdeményezésekről, és javaslatokat kapni a kutatás lehetséges fejlesztési irányaira vonatkozóan;
- c) hogy ekképpen egy „globális paktum” formájában ki tudjunk dolgozni egy olyan dokumentumot, amely segítséget nyújt az egyetemeknek a nemzetközi szintű koordinációhoz, a családdal kapcsolatos új ismerethorizontok kölcsönös előmozdításához, valamint a társadalom és az Egyház számára hasznos jó gyakorlatok megvalósításához.

Érdeemes észrevenni, hogy ez az út a Szentszék által már 1983-ban javasolt *családjogi charta* korszerűsítésének és végrehajtásának egyik módja, és kiegészíti a Ferenc pápa által 2019-ben elindított *globális nevelési paktumot* (melyet a Kultúra és Nevelés Dikasztériuma koordinál).

2. Előkészítési fázisok

A *családpaktum* előkészítése a helyzetelemzésből indult ki, a Ferenc pápa által javasolt megközelítéssel összhangban, vagyis a helyesen értelmezett valóság elvének fényében: „Jó figyelmet fordítanunk a konkrét valóságra, mert a Lélek igényei és felhívásai magukban a történelmi eseményekben is visszhangzanak” (AL 31).

Ezért 2021 novemberében terepszemlével bíztuk meg a Nemzetközi Családtudományi Központot (CISF), hogy megismerhessük a katolikus egyetemeken folyó elméleti és alkalmazott kutatási tevékenységeket, különös tekintettel az *Amoris laetitia* legoperatívabb részére, vagyis *A családok valóságáról és kihívásairól szóló pontokra* (31–57), mégpedig öt fő irányvonal mentén:

- a) a társadalmi-gazdasági strukturális elemek;
- b) a szükséghelyzetek, törékenységek;
- c) az értékekre vonatkozó és spirituális horizont;
- d) a házaspárnak és házasságnak az eszméje;
- e) az állami támogatások gyengesége.

Mivel erre a munkára korábban nem került sor, a CISF-nek először össze kellett állítania a katolikus egyetemek minél teljesebb listáját, kiválasztva azokat, amelyeken családdal foglalkozó tanulmányi és/vagy kutatási központ/intézet működik.

Kezdetben 373 egyetemet számoltak össze, melyeknek kérdőívet küldtek, hogy kiderüljön, van-e családkutató központjuk. Száz válasz érkezett, melyből csak 73 volt igenlő. Ezután ezeknek két kérdőívet küldtek, hogy részleteiben megismerjük, milyen tevékenységet folytatnak. A legteljesebb információt harminc egyetemről kapták. Ezután három webináriumot szerveztek az összes központtal, amely készségesnek mutatkozott rá (ténylegesen főként Európából, Közép- és Dél-Amerikából, néhányan Észak-Amerikából és néhányan Afrikából). A CISF jelentést készített a felmérés eredményeiről, melyet hamarosan közzétesz a honlapján.

A főbb megállapítások a következők voltak:

- a) a kutatás támogatásának (a pénzügyi támogatásnak is) a gyengesége ezen a területen más területekhez képest;
- b) a központok viszonylagos elszigeteltsége (kivéve a latin-amerikai központok *REDIFAM* hálózatát);
- c) nyilvánvaló hiányosságok a családdal kapcsolatos kutatások multidiszciplinaritásában és transzdiszciplinaritásában; a családot mint poliédert (sokoldalú valóságot) ugyanis úgy kellene vizsgálni, hogy összekapcsolják a biológiai, társadalmi, jogi, gazdasági, kulturális, szolgáltatási és szociálpolitikai szempontokat, beleértve a lelkipásztori szempontokat is, ezzel szemben túlnyomórészt a filozófiai és értékekkel kapcsolatos témák kerülnek előtérbe;
- d) nagyobb kreativitásra lenne szükség a kutatásban, alacsony képességet találtak ugyanis a leglényegesebb témák előrejelzésére;
- e) szükség lenne a kutatás – és általában a tanulmányok – összekapcsolására a szolgáltatások, a szociálpolitika, a lelkipásztori tevékenységek operatív következményeivel, vagyis össze kellene kapcsolni az egyetemeket a mindennapi gyakorlattal, elkezdve megvalósítani az egyetemek általában „harmadik küldetés”-nek nevezett, a világi társadalom és az egyház szolgálatára irányuló feladatát.

E megállapítások és az online konzultációk alapján elkészült az alapszöveg, amely több áldolgozás után ma kerül a sajtó elé.

3. A globális családpaktum kidolgozása

A szöveg megfogalmazása a Világiak, Család és Élet Dikasztériuma és a Pápai Társadalomtudományi Akadémia közötti együttműködésnek, valamint a Nemzetközi Családtudományi Központ közreműködésének az eredménye. A megkérdezett központok és intézetek tevékenységeinek és javaslatainak felmérése alapján készült egy hosszabb szöveg, valamint egy tömörebb szöveg, mely a *globális családpaktum* főbb pontjait tartalmazza.

4. A globális családpaktum tartalma

A dokumentum elemzi a családok helyzetét, különösen a társadalmi-kulturális környezethez való viszonyát, hogy elgondolásokat osszon meg arról, hogy a társadalmi szervezet milyen módon támogatja vagy akadályozza a szabad családi alanyiságot, és hogy javasoljon néhány operatív iránymutatást a családok jogképességének és aktív szerepének növelésére (empowerment). Válogatásról van szó, mely nem kívánja a család hiánytalan megértését nyújtani, hiszen a család egy kimondottan többdimenziós („poliéderszerű”, hogy egy Ferenc pápának kedves kifejezést használjak) és sokrétű valóság.

A dokumentum négy *pontból* áll:

1. a családi kapcsolatok minősége;
2. a család mint társadalmi alany előmozdítása;
3. társadalmi és politikai kihívások (munka, szegénység, közpolitikák);
4. a család mint kihívás a társadalom valamennyi szereplője számára (egyetemek, politika, a munka világa, nonprofit szektor, kulturális rendszer és média).

Mindegyik pont több *dimenzióra* tagolódik, és mindegyik dimenzió belül megfogalmaztunk konkrét *kihívásokat, a kihívásokkal való szembenézésre javaslatokat, meghozandó intézkedéseket*, valamint ajánlásokat az egyetemeknek a kutatások valóban *családközpontú* újraindítására.

Röviden a *globális családpaktum* olyan munkaprogram, amely megfogalmazza a család előtt álló legfontosabb kihívásokat, és olyan innovációs irányokat és projektprioritásokat javasol a családkutatás számára, amelyek nemcsak kognitív, hanem operatív jellegűek is.

5. Várható operatív hozadékok

A *globális családpaktum* elindításának várható hozadékai a következőképpen foglalhatók össze:

- a) mindenekelőtt az egyetemek ösztönzése arra, hogy más kutatási területekhez képest több emberi, szervezeti és pénzügyi erőforrást biztosítsanak a családdal kapcsolatos kutatásokra;
- b) a már létező kutatóközpontok/intézetek közötti hálózatok kialakításának támogatása, a már meglévő hálózatokból kiindulva, az egyes helyszínek tevékenységeinek hatékonyabb összehangolása érdekében;
- c) a kutatások komplementáris és interdiszciplináris jellegének elősegítése;
- d) a családszolgáltatások jó gyakorlatainak kialakítása és terjesztése mind a civil életben, mind a lelkipásztorkodás területén;
- e) a családok társadalmi főszereplővé tétele azáltal, hogy a családot valódi társadalmi alannyá tesszük.

Röviden a *globális családpaktum* olyan munkaprogram, melynek az a célja, hogy új szociális, gazdasági és kulturális stratégiák jöjjenek létre, új területi szolgáltatások szülessenek, és a pasztorális tevékenységek összekapcsolódjanak a családok mindennapi életével.

(Fordította: Tőzsér Endre)